

Bsc algebra3 keresztféléves tanári gyakorlat

Hatodik feladatsor (2009. április 23 – május 4.)

6.7.4. Igazoljuk, hogy a négyelemű test mindegyik eleme gyöke az $x^4 - x$ polinomnak.

384–386. oldal. Legyen $L = \mathbb{Z}_2[x]/(x^3 + x + 1)$ a nyolcelemű test.

- Mutassuk meg, hogy L minden eleme gyöke az $x^8 - x$ polinomnak, majd bontsuk ezt irreducibilisek szorzatára $\mathbb{Z}_2$ fölött.
- Határozzuk meg a $\psi(x) = x^2$ Frobenius-automorfizmus ciklusait az L halmazon. Igazoljuk, hogy az egy ciklushoz tartozó elemek minimálpolinomja és rendje egyenlő.
- Határozzuk meg L mindegyik elemének a minimálpolinomját a prímtest fölött.
- Határozzuk meg L összes résztestét.

Végezzük el az analóg vizsgálatokat a 4, 9, 16 elemű test esetében is.

6.7.16. Hány négyzet-, illetve köbelem van az 27 elemű testben? Hány gyöke van itt az $x^4 + x^3 + x^2 + x + 1$, illetve az $x^2 - x + 1$ polinomnak?

6.7.17. Mi a 17 elemű test fölött az $x^2 + 1$ és az $x^2 - 3$ polinomok felbontási teste?

6.7.18. Határozzuk meg $x^2 + x + 1$ felbontási testét a 121, illetve a 125 elemű test fölött.

6.7.19. Határozzuk meg az $x^{11} - 1$ polinom felbontási testét $\mathbb{Z}_2$ és $\mathbb{Z}_{11}$ fölött.

6.7.23. Hány 8, illetve 12 fokú irreducibilis polinom van $\mathbb{Z}_2$ fölött?

6.8.19. Az alábbi feladatokban adjuk meg a K alaptestet, a $K(\alpha)$ fokát K felett, az α minimálpolinomja felbontási testének fokát K felett, és döntsük el, hogy a szerkesztés elvégezhető-e.

- Adott az egységsszakasz, szerkesztendő $\alpha = \sqrt[5]{2}$.
- Adott az egységsszakasz, szerkesztendő $\alpha = \sqrt[4]{2}$.
- Adott az egységsszakasz és egy $\sqrt[3]{2}$ hosszú szakasz, szerkesztendő $\alpha = \sqrt[6]{2}$.
- Adott az egységsszakasz és egy $\sqrt[3]{2}$ hosszú szakasz, szerkesztendő $\alpha = \sqrt[5]{2}$.
- Adott $(0, 0)$, $(0, 1)$, $(0, \pi)$, a feladat az egységsugarú kör négyszögesítése.
- Adott egy szabályos 9-szög a síkon. Szerkesztendő egy szabályos 18-szög. Mi az α ?

6.8.20. Hol a hiba a következő gondolatmenetben? Az egységsszakaszból akarunk π hosszú szakaszt szerkeszteni. Vegyük fel a koordinátarendszert úgy, hogy a síkon adott egységsszakasz két végpontja a $(0, \pi)$ és az $(1, \pi)$ pontokba kerüljön. Ekkor $K = \mathbb{Q}(0, 1, \pi)$, amelynek a szerkesztendő szám eleme. Tehát ez a szerkesztés elvégezhető.

6.8.21. Szerkeszthető-e a háromszög két oldalából és az egyikhez tartozó szögfelezőből?

8.8.22. Szerkeszthető-e az egyenlő szárú háromszög a szárából és a beírt kör sugarából?

8.8.23. Mely n egészekre szerkeszthető n fokos szög?

8.8.24. Határozzuk meg $\cos(2\pi/n)$ fokát $\mathbb{Q}$ fölött.

6.10.10*. Igazoljuk, hogy ha $x^4 + ax^2 + bx + c \in \mathbb{Q}[x]$ irreducibilis $\mathbb{Q}$ felett, akkor ekvivalensek:

- Az egyenlet valamelyik gyöke szerkeszthető az egységsszakaszból kiindulva.
- Az egyenlet összes gyöke szerkeszthető az egységsszakaszból kiindulva.
- A $8x^3 - 4ax^2 - 8cx + (4ac - b^2)$ polinomnak van racionális gyöke.